

Tiltakozás a Morgan-féle Franciaországnak ígért kölcsön ellen.

Newyork, március 18. A Franciaországnak ígért Morgan-féle kölcsön az amerikai szenátusban is szöbakerült. Shipstead szenátor tiltakozott a Franciaországnak adandó kölcsön ellen és emlékeztetett arra, hogy Morgan idézte elő annak idején 400 millió dolláros kölcsönével az Egyesült Államoknak a háborúban való részvételét. A demokratikus gondolat szempontjából — mondotta a szenátor — jó volna tudni, hogy Morgannak Poincaré imperialisztikus céljait szolgáló legújabb lépése nem jár-e azzal a

következménnyel, hogy Amerika belekeveredik a legközelebbi háborúba.

London, március 18. A frankhozsz a hétfői tőzsdén is folytatódott. A font 86.45-ig, a dollár 20.20-ig esett. Később azonban ismét 87.70-ig, illetve 20.44-ig emelkedtek. A francia ipari körök nem igen bíznak a frank árfolyamának javulásában, különösen azért nem, mert a francia gabonaimportőröknek gabonavásárlásokra külföldi pénzre van szükségük.

Mozgalom a vidéki tőzsdék működésének korlátozása ellen.

(A Szege budapesti tudósítójától.) Megemlékeztünk már arról, hogy a kereskedelmi miniszter meg akarja szorítani a vidéken működő értéktőzsdék forgalmát és már leiratot is intézett az egyes vidéki tőzsdékre, hogy a pesti tőzsdén is jegyzett értékpapírok forgalmát szüntessék be. Mint értesültünk, már mozgalmat indítottak abban az

irányban, hogy ezt visszavonják. Az érdekelt városok polgármesterei már előterjesztést is tettek a rendelet visszavonására és előterjesztéseikben rámutattak arra, hogy ez az intézkedés a gyakorlatban semmi hasznot nem nyújtana. Már arról is beszélnek, hogy a Budapesti Áru- és Értéktőzsde is fog foglalkozni ezzel a kérdéssel és semleges álláspontot fog helyezni.

Szabadlábba helyezték Piroška Jánost és Györgyöt.

(A Szege tudósítójától.) Néhány hét óta jóformán semmi fordulat a sincs a csongrádi bombamerénylet ügyének, a vizsgálóbíró a szabálynak megfelelően a legnagyobb csöndben, de fokozott tempóban folytatja le a részletes vizsgálatot, míg ma újabb szenzációs fordulat van ennek az ügynek.

Még a vizsgálat megkezdése előtt jelentette a Szege, hogy a merénylettel gyanúsítottak minden követ megmozgatnak, hogy valahogyan ismét szabadlábba kerüljenek és ebből a célból nagy összegű kauciókat próbálnak beszerezni, hogy legalább a kaució letétele után helyezzék őket szabadlábba. A vádtanács és a tábla is — még a vizsgálat megkezdése előtt — úgy határozott, hogy Sinkó Lászlót, Böllönyi Miklóst, Fülöp Andort és a Piroška testvéreket nem helyezi szabadlábba és azért tartja őket továbbra is fogva, mert ellenük súlyosan kompromittáló bizonyítékok állnak az ügyesség rendelkezésére.

Igy ezek ötön továbbra is a szegedi Csillagbörtön lakói maradtak, míg Piroškaék hozzátartozói mindent elkövettek, hogy megfelelő nagyságú kauciókat tudjanak beszerezni, a Piroška-testvérek szabadlábba kerülése érdekében. Ezt a munkát az elmúlt hét végén siker koronázta, amennyiben Piroškaék több száz hold termőföldet ajándékoztak fel kaucióul arra az esetre, ha szabadlábba helyezik őket. Ebben az irányban el is készítették folyamodványukat a törvényszék vádtanácsához.

A vádtanács kedden délelőtt határozott ebben az ügyben, elfogadta a felajánlott biztosítékot és elrendelte Piroška János és György szabadlábba helyezését. Az ügyesség ez ellen a hatá-

rozat ellen felfolyamodással élt a táblához azzal az indoklással, hogy Piroška Jánost felbujtással, valamint 24 rendbeli gyilkosságra való szövetkezéssel lehet majd annak idején vádolni és így még a nagy értékű kaució sem teszi indokolttá a szabadlábba helyezést. Így Piroškaék jelenleg még a Csillagbörtön lakói és csak akkor bocsátják őket szabadon, ha a vádtanács végzését a tábla is jóváhagyja.

Egyébként a csongrádi merénylet ügyében Zombory János vizsgálóbíró a legnagyobb energiával folytatja le a vizsgálatot. Az elmúlt hét végén kiszállott Csongrádra — mint már jelentettük — és ott személyesen kihallgatta a merénylet összes tanuit. A vizsgálat így lassan-lassan a befejezés stádiumába érkezik, amennyiben most már csupán egy-két vidéki tanu kihallgatást kell eszközölni, majd végül az elmeszakértői vizsgálat következik.

A Szege munkatársa beavatott helyről egyébként arról is értesült, hogy a csongrádi merénylet ügyében ma még egy érdekes fordulat történt. Állítólag ugyanis ma reggel a csongrádi gyanúsítottak a Csillagbörtönből egy börtöntört küldöttek át a vizsgálóbíróhoz. A gyanúsítottak állítólag azt üzenték, hogy részletes vallomást akarnak tenni a vizsgálóbíró előtt és értesülésünk szerint vissza akarják vonni azokat a mindent beismerő vallomásokat, amelyeket Sinkó, Böllönyi és Fülöp egyrészt Csongrádon, Borbola rendőrtandósos és Wéber rendőrkapitány előtt tettek először, másrészt pedig a vizsgálóbíró előtt mondtak jegyzőkönyvbe.

Értesülésünk szerint a vizsgálóbíró már ki is hallgatta a csongrádiakat, azonban ezt az ügyet olyan titoktartással kezelik, hogy a zárt ajtók mögül semmi sem szivárgott ki.

A polgármester földbérvitája az ujszegedi bérlőkkel.

„Egyetlen gyümölcsfa terméséből kifizethetik az évi földbért.”

(A Szege tudósítójától.) Az a minden földbér-fizetési határidő előtt megújuló mozgalom, amely a földberek mérséklésére irányul, az idén — úgy látszik — fokozott mértékben éledt fel. Alig mulik el nap anélkül, hogy egyik-másik városi birtoktag bérlőinek küldöttsége ne jelenne meg szerénytag bérlőnek nem nevezhető instanciájával a polgármester előtt. Kedden a marostói bérlők küldöttsége vezette fel a polgármesterhez egy szemüveges úriember, aki szintén bérlő, de nyugalmazott hivatalnok az államvasutnak is. Közötte és a polgármester között hosszúra nyúló érdekes vita fej-gármester között szállításának kérdése körül. A földött ki a bérek leszállításának kérdése körül. A vitában a polgármester azt az álláspontot foglalta el, amely a város egyetemes érdekének megfelelő és rendkívül súlyos érveket sorakoztatott fel álláspontja alátámasztására.

A küldöttség vezetője bevezető beszédében elmondotta, hogy a marostói beruházott parcellák bérlői körében nagy az elégedetlenség, mert a város hatósága téves intenciók szerint és irreális alapon állapította meg azoknak a bérlődeknek a bérét, amelyen értékes beruházások vannak. Ezeket a parcellákat ugyanis a közgyűlés határozata értelmében a régi bérlők árverés mellőzésével továbbra is megtarthatták, még pedig tíz százalékkal magasabb bér ellenében, mint amennyi a dűlőben

kialakult átlagbér volt. A szónok állítása szerint ezt a feltételt csak kényszerből vállalták a bérlők és ha nem enyhít rajta a város hatósága, rendkívül súlyos következményei lesznek.

Kívánságaitak öt pontba foglalták össze egy terjedelmes memorandum keretében. Az első pontban a holdankinti 496 kiló buza átlagbér arányos leszállítását, a másodikban a város pénztárába befizetett óvadékok visszatérítését, esetleg a legközelebbi földbérrel való beszámítását, a harmadikban a bérletátruházási illetékek elengedését, a negyedikben a marostói utak és járdák rendbekerítését, az ötödikben a víz-kérdés megoldását kéri.

— Mi mindig hű fiái voltunk a városnak — mondotta a küldöttség szónoka — és ragaszkodunk a városhoz.

— Elhiszem — szölt közbe a polgármester — csak fizetni ne kelljen. Tudom, hogy honnan származik az elégedetlenség. A városi földék bérlői 1918-ban, 1919-ben és 1920-ban ugyiszólván pontyán bérlették a földet és ezt az álláspontot nagyon megszókták. Most azonban, hogy a bérek győn megközelíti már a békebeli bérek értékét, érteke megközelíti már a békebeli bérek értékét, nehezen esik a régi rendbe való visszatérés.

— De mások most a viszonyok — replikázott a küldöttség szónoka — és a város nem kívánhatja,

A Devizaközpont közli, hogy 100 takarékkorona árfolyama egyenlő 114 papirkoronával.

— hogy a bérlők tönkre menjenek. A város azzal az érvel mentesítette földjeit a földreformmal kapcsolatos fölöstás alól, hogy itt szociális a földbirtokpolitika, hogy kedvezményes áru kishasznóbérletei vannak. A valóság azonban rácsófol erre az érve.

— Nem cáfol rá — mondotta határozott tiltakozással a polgármester, — mert ha magánbirtokos állna most önökkel szemben, egyszerűen azt mondaná, ha nem tetszik a bér, visszaadhatják a bérletet. A miniszteri rendelet, amely az egész kormány akaratát tükrözi vissza, fölhatalmazta a várost, hogy a földbérleteket a békebeli bérek buza-paritása szerint rendezhesse. A város száznegyven-ezer lakosu városa joggal megkívánhatja, hogy a városi ingatlanokat reális ellenértékért hasznosítsa a város hatósága. A városnak súlyos anyagi kötelezettségei vannak, miből teljesítse ezeket, ha a földbérletől nem kapja meg ezt a reális ellenértéket.

A küldöttség ezután a buzaárrendszert kifogásolta.

— A buza ára — mondotta a szónok — túlhaladta az aranyparitást, ezért helytelen a jelenlegi bérrendszer.

A polgármester ezzel szemben kijelentette, hogy a buza Magyarországon olcsóbb, mint a külföldön, példa rá Csehszlovákia, ahol száznyolcvan szokol egy mázsa buza és ez magyar pénzben négyszázötvenezer koronának felel meg.

— Azt kívánják — ugymond —, hogy a város csináltassa meg a vízvezetékét is. Tudják, hogy mibe kerülne ez? Az egész nagymarostó tíz-évi hasznóbéréből sem futná ki. A város semmiesetre sem szállíthatja le a jelenlegi béreket, ha azok nem haladják meg a békebeli bérek értékét, mert szüksége van a jövedelemre, hiszen a városi tisztviselők gyomra már a gerincükhöz nő, olyan nyomorúságosan vannak fizetve. Egyébként majd meggyőződöm róla, hogy milyen az arány a mai földbérlet és a békebeli között.

Le is telefonált a polgármester a könyvvivő hi-vatalba és felkérte a kérdéses árverések jegyzőkönyveit. Néhány perc múlva már ott feküdtek az iratok az asztalán és belőlük megállapította a polgármester, hogy a marostói bérlődek legutolsó békebeli árverése 1903-ban volt, amikor 14 korona volt egy métermáza buza ára. A bérparcellák holdankinti bére pedig 80—130 korona között váltakozott.

— Melyik parcellát bérlő Ön — fordult a polgármester a küldöttség szónoka felé.

— A tizenegy, tizenkettő, tizenhárom és tizen-négyes számot.

A polgármester az árverési jegyzőkönyvből megállapította, hogy a kérdéses parcellák bére 1913-ban 80, 89, 84 és 94 korona volt, aminek 88 koronás átlagbér felel meg. Nyolcvannolc koronáért pedig abban az időben 625 kiló buzát adtak.

— És most csak négyszázkilencvenhat kiló buzát fizet érte.

— De mások ma már a viszonyok — mondotta ismét a szónok — Kiszámítottam, hogy minden holdnak tíz mázsát kellene teremnie, hogy a költségek megtérüljenek. Eltekintve attól, hogy nem buzát termelünk ott, hanem gyümölcsöt, a gyümölcsstermés pedig évek óta már elfogyott, tíz mázsa buzát nem terem meg az a föld. Pedig tíz mázsa kellene a költségek fedezésére. Öt mázsa a hasznóbér, egy mázsáért szántják fel...

— Ja kérem, pattant föl a polgármester, annak nem való a föld, aki mással munkáltatja meg. A földbirtokreform törvénye egyenesen kimondja, hogy elsősorban a földmivesek az igényjogosultak. Aki maga dolgozik a földjén és belterjesen műveli azt, feltétlenül megtalálja számítását.

Ezután telefonon megkérdezte a polgármester Balogh Károlyt, mint az árvizsgáló bizottság elnökét, hogy mi az ára az almának és mi lesz az ára a cseresznyének és hogy mennyi egy-egy gyümölcsfa termése. Balogh Károly közölte a polgármesterrel, hogy az alma kilója ma 20.000 korona, a cseresznyéje minden valószínűség szerint 10.000 korona lesz. Egy almafa 1—10 mázsa almát terem, a cseresznyefa pedig 50—100 kilót.

— Egy almafa tehát — vonta le a következtetést a polgármester, — ha a legkisebb termést vesszük alapul — kétféle koronát jövedelmez, egy cseresznyefa pedig 500.000—1.000.000 koronát. Egy hold föld bérét tehát kifizethetik egyetlen gyümölcsfa terméséből.

Kijelentette végül a polgármester, hogy a memorandumba foglalt kérelmet a tanács elé terjeszti, mert a döntés joga a tanácsé.

A küldöttség ezután eltávozott, de vezére azzal nyugtatta meg a bérlőket, hogy abban az esetben, ha a tanács nem teljesítene a kívánságukat, Ujain Ferenchez fordul és tőle kér orvoslást.